

MARIA DEL MAR BONET

ULTRAMAR

TONADA CAMAGÜEYANA

Ai, no, no.
Jo vull pintar-te la plana
quan el sol surt a l'orient.

Ai, no, no.
Jo vull pintar-te la plana
quan el sol surt a l'orient
amb el seu disc resplendent
i una muntanya llunyana.

Ai, no, no.
He vist la rosa primera
que viu al costat del riu.

Ai, no, no.
Et pintaré un bosc ombriu
i una barca dins la mar
també et pintaré un palmar
i en el palmar el meu niu.

*Lletra i música: Cançó popular de la regió de Camagüey, Cuba
Traducció: Maria del Mar Bonet*

VIURE SENSE TU

Viure sense tu,
quin dur aprenentatge;
davant el meu mirall,
aprenent a parlar-me.
El mestre que m'ensenya
és el temps que no para.

Viure sense tu,
quin dur aprenentatge;
com un que ja no hi veu
i a poc a poc, per les cambres,
reconeix els seus mobles
pels cops a les cames.

El temps em besa els ulls
i m'eixuga les llàgrimes;
lentament va apagant
les olors que deixares.
De nou la nit i jo
dins aquest llit tan ample.

I la temuda pau,
que ja ha tornat a casa;
i feia tant de temps
que demanava entrada
donant-me tendrament,
la seva mà glaçada.

Viure sense tu
i, a poc a poc, oblidar-te.

Lletra: Maria del Mar Bonet

Lletra i música: Maria del Mar Bonet i Lautaro Rosas

CANÇÓ DE LES PRINCESES AFRICANES

A la vora d'un gran riu
ploren les dames,
perquè el rei d'aquella terra
mor d'enyorances.
Tres filles tenia el rei,
clares com l'aigua,
belles com un dia clar
just a trenc d'alba.
Un dia, a la mitja nit,
la mala fada,
ningú no sap com va ésser
que entrà a la cambra,
i transformà les princeses,
belles com nacre,
en tres serpents verinoses
de mala estampa.
Tota la cort va plorar,
un dia i altre,
i el rei va prometre joies
d'or i de plata
a qui rompria l'encís
d'aquella fada
i tornaria a ses filles
la forma humana.
Vengueren savis de lluny,
tots les miraven...
Cap n'hi va haver que sabés
desencantar-les.
La bruixa ho havia dit
de matinada:
Només hi ha un remei,
que és estimar-les.
Tres joves han de venir
de part o banda
i besar-les amb amor
damunt la cara.

Lletra: Gabriel Janer Manila

Música: Javier Mas

ZAPATEO

Ja és partit en “Catalí”
i se’n va devers l’Havana
amb sos calçons d’indiana*
i guardapits de xalí**.

Per anar a Veracruz
han de passar per l’Havana
dóna’m aquesta mà, Joana,
Déu sap si no ens veurem pus.

Aiguarent, tabac i vi
volien es pescadors
també us volien a vos
carea de serafí.

Ja és partit en “Catalí”
i se’n va devers l’Havana
amb sos calçons d’indiana
i guardapits de xalí.

*Lletra: Cançons recollides en el Cançoner popular de
Mallorca del Pare Ginard*

Adaptació: Maria del Mar Bonet

Música: Peça instrumental de la regió de Colón, Cuba.

* Indiana: Roba de cotó estampat feta en lligat de plana
i en qualitat baixa. (Alcover-Moll)

** Xalí: Tela de pèl de cabra, a vegades mesclat amb
seda. (Alcover-Moll)

TANT COM TE CERC

Pot ser que cada dia
mos trobam pel carrer,
o ets veïnada meva
i no saps com ho has de fer
per enfilar conversa
i escometre'm també
pot ser que ara m'escoltis
amb el cor tot encès
que la meva tonada
ara t'ompli de batecs
però no tenguis esma
de fer menció de res.
Tal volta no ets nada
tal volta estàs molt lluny
tal volta ets una boira
o un raig de sol de juny
o una poncella closa
que per obrir-se puny.
Pot ésser ja estàs casada
i regant un altre hort
o dintre una clausura
t'ha portada la sort.
O tal volta, Déu meu!
t'ha besada la mort.
Pot ser que ara m'escoltis
amb el cor ben encès
que la meva tonada
ara t'ompli de batecs
o tal volta ets un somni
que sols per a mi existeix.

Lletra i música: Guillem d'Efak

ELS BOSCOS DEL PENSAMENT

Camins dissortats, estranya llum,
bèsties salvatges.

Però també
arbres amics, jardins de desigs,
belles trobades.

Pels boscos del pensament,
nits emboirades, pedres sagnants,
pous de basarda,

però també
festes de pluges, humides valls,
arbres dansaires.

Pels boscos del pensament
la serp vigila
i entre els esbarzers i l'espadat
l'amic em guia.

Lletra: Maria del Mar Bonet

Música: Javier Mas

TONADA LIBRE

Me gusta el campo la cría
alborotando el corral.
Me gusta el campo la cría
alborotando el corral
en el lindero el zorzal
y en el monte la cutía.

El sol en la serranía
pintando un nuevo retrato.
Y después que llueve un rato
mirar como el campesino
se va llevando el camino
en la suela del zapato.

Letra: Efraín Riverón

M'agrada veure com dansa
el colibrí dins la flor.
El flamboyant i el jagüey
com van omplint de colors
de pensaments i de flors
tots els camins de L'Havana.

I sentir l'enyor després
i després sentir l'enyor
de Mallorca, tan llunyana
pensant que duc en el cor
la Serra de Tramuntana.

Lletra: Maria del Mar Bonet

Música: Punto libre de "música campesina" de Cuba

AMOROSA GUAJIRA

a la memòria de Toni Catany

Si a l'Havana vos n'anau
no mireu cap havanera
pensau en s'amor primera
que dins Lluçmajor deixau.

Quan allà enfora sereu
a l'altra part de la mar
una coloma veureu
que un record meu vos durà.

A l'Havana vora mar
hi tenc sa meva alegria
un jove que em fa cantar
moltes cançons nit i dia.

Oratjol de tramuntana
alegra lo meu cosset
perquè el meu estimadet
habita es port de l'Havana.

Si a Cuba vos n'anau
lo meu bé divertiu-vos
i, si feis altres amors
penseu en lo que deixau.

Si la mar tornava tinta
i los peixos paper d'or
escriuria una carteta
a la prenda del meu cor.

*Lletra: Cançons recollides en el Cançoner popular de Mallorca del
Pare Ginard*

Adaptació: Maria del Mar Bonet

Música: Peça instrumental de la regió de Guane, Cuba

DINTRE TEU

Quan el teu cos obri el seu pit
i em deixi caminar per les estances,
s'obriran les finestres del teu camp
i veuré el blat groc crescut
de les teves velles esperances.

Quan els teus ulls s'obrin per a mi
i deixin travessar el seu color
d'aire pur sobre el mar
de llàgrimes salades.

Quan sigui festa dintre teu
i obris el portal a la ventada,
deixa'm cantar-te una cançó
i ser la primera convidada.

Quan tot el teu cos deixi de ser
un món tancat amb clau
al que no hi tenc entrada,
llavors naixeran clarors
i jardins que mostren el cel
amb boires blanques.

Lletra i música: Maria del Mar Bonet

AMOR

Si sabessis en quina platja t'he estimat
I en quina estrella t'ocultes invencible
Quins accents de la meua veu has escoltat
Fins a on t'enfonsa l'impossible.
Des del meu somni al teu melodiós
Com una ona clara que m'inunda,
Creuàrem els dos el blau més fondo
De la terra i el mar que ens circumda,
I encara més lluny; la font més tèbia
De llum definidora, el camp segat
De flor que ja ens espera i, lentament,
Faríem de l'amor el ferm imperi.

Lletra: Cinto Vitier

Música: José María Vitier

Traducció: Maria del Mar Bonet

NINA, NINONA

Sí, nina, ninona,
seràs una dona
gràcies al plaer d'un somni.

Sí, nina, ninona,
natural dintre teu
duràs l'alegria i el seu esguard.

Sí, nina, ninona,
no n'hi haurà d'altra com tu,
ni abans, ni ara.

Sí, nina, ninona,
seràs sola i llesta entre els homes,
els teus.

Sí, així vaig somniar
que em naixia una filla
i després era una euga clara
que corria sola
dins un bosc de pollanques.

Lletra i música: Maria del Mar Bonet

DANZA DE FIN DE SIGLO

Era la nostra dansa
i vam sortir a ballar-la.
Rumbejava la lluna la nostra nit de l'Havana.
L'aire de mar portava
ritmes de canya, fulles de menta, palmera i sal.
Cuba maragda verda,
barca ben ancorada
saps que la teva gent et fa més jove encara
guardes tanta bellesa
sento tanta enyorança, si marxo lluny de tu.
I passen els anys
i segles vindran
i no desfaran la dansa
d'aquesta casa sense parets que resisteix encara.
Ningú ha pogut trencar-la
algú li diuen sucre del temps i vol de l'esperança.
Tota l'Havana vella
canta la seva història
una ciutat ferida, on sembla que tot és vida.
Mai no han pogut rendir-la.
I ella et dirà que té la casa oberta per tu.

Lletra: Albert Garcia Hernández

Música: José María Vitier

AMOR DE INDIO

Tot el que es mou és sagrat
com la brisa a les muntanyes
amb cura i tendresa, amor meu.
Com la flama que s'encén
cada dia si et veig passar.
I tot gira al teu voltant
com un arc de la promesa
pintat sobre el blau de la mar.
Les abelles que fan la mel
amb el temps que passa lent
i l'estrella que es mou al cel
amb el desig que vam pensar
i després es va complir
de sentir-se ben a prop
i ser-ho tot.
Cada dia que vivim
sent fidels al que vam dir
de ser-ho tot.
Sí, tot l'amor és sagrat
i el fruit del teu treball
és més que sagrat, amor meu.
La farina amb que fas el pa
té la llum del teu esforç.
Recorda que el somni és sagrat
i alimenta amb nous camins
el temps que la vida ens ha donat.

Un sostre si ve l'hivern,
passejar si fa bon temps,
retrobar-se a la tardor,
primavera per estimar
o a l'estiu, si fa calor,
entre vinyes poder dansar.
I anar junts
en el desig que es complí
de sentir el teu amor
i ser-ho tot.
Sí, tot l'amor és sagrat.
Tot amor és sagrat.

Lletra: Beto Guedes

Música: Ronaldo Bastos

Traducció: Albert Garcia Hernández